

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: . . . . .
 Vidéken: . . . . .
 Egy hóra. . . . . I kor. Egy hóra. . . . . I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és lap tulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

„A vivmány.”

(D.) „Mondja ki a ház határozatilag, hogy Magyarországon minden jognak és így a védszervezetben a vezérleti és vezényleti nyelvre vonatkozó jognak is forrása a törvényhozásban kifejezésre jutó nemzeti akarat.” És a Ház kimondta. Egyetlen egy komoly ember (ha ugyan ez is komolyságból tette) akadt, a ki ellene szavazott ennek a sületlenségnek; a mit a leszerelés indokolatlanságának takarására előrántottak a béke-kórosak.

Nagy lenézése, nagy kicsinylése kell a honatyák részéről a politizáló nagy közönségnek, hogy ilyesmivel félre velik vezethetni azt. Jogász és politikus nemzet vagyunk; ez világ-szerte ismeretes és még is jogi baklövással gondolják kitörölhetni a szemünket. Nem is nagyon érdemes a fenti haszontalansággal foglalkozni; de mégis elrettentés okából jó lesz nyilvánosságra hozni, hogy bizony nem vivmányok, hanem más „mány“-nak tartjuk mi azt a cikk elejére függesztett tételt.

Először is az a tétel nem felel meg a valóságnak; mert tudnivaló, hogy Magyarországon a törvényhozásban kifejezésre jutó nemzeti akarat

kívül van még más jogforrás is; a mely törvény hiányában jogot teremt, sőt a törvényi jog erejét is lerontja s ez a nemzet jogi gyakorlatában megnyilatkozó „szokás.” Első éves jogász korunkban így tanultuk.

Másodszor képviselőházi határozat formájába foglalása annak, a mi valóságos törvény formájába már befogtaltatott legalább is fonák dolog. A törvény ereje a képviselőház hozzájárulásával nem nyer; hozzá nem járulásával nem veszít. A törvény hármaskörrel közreműködésének eredménye: képviselőház, főrendiház, király. (Régebben más nevek alatt.) És most a törvényt — komoly pózba vágva magát — megismétli a tisztelt Ház; ha csak ez a vivmány kell a nagy nemzeti küzdelemhez, hát legyen! Más körülmények közt a kormányelnök egy első éves jogászként vitt volna a t. Hazba és azzal tette volna nevéssé a nemzeti jog eme dicső palladiumát, melylyel imé meg van mentve a magyar vezényleti nyelv, agyon van ütve Chlopy és megjutalmazva az egy esztendő nemzeti küzdelem!

Harmadszor az az elmélet, melyet Chlopy lemenyörgött, a Khuen megbízó levele elsusogott és a Körber-Windischgrätz kompánia közös állam-

tanná, összbirodalmi saktétellé kifejtett, hogy t. i. a vezényleti nyelv meghatározásának joga a legfőbb hadúr örökletes joga, mondom ez az elmélet a Tisza-Kossuth-féle formulával, egy hajszálnyira sem lett se megczáfolva, se meggyengítve. Csak mellé dőfték a sarkalatos kérdésnek s azzal azt hiték, hogy a nemzetet a szélmalom-harcz meglegedetté részegítette. Chlopy mit állit? hogy a vezényleti nyelv a legfőbb hadúr örökletes joga; a Tisza-Kossuth-formula mit állit? hogy a vezényleti nyelvre vonatkozó jognak a forrása a törvényhozásban kifejezésre jutó nemzeti akarat. Itt a forrásra van helyezve a hangsúly, amott pedig arra, a mi a forrásból kijött. Hát jól van, mondja a chlopyi álláspont, legyen igazatok és akkor én így ruházom fel magam. A vezényleti nyelv meghatározására a legfőbb hadúr van örökletes joga, melynek forrása a törvényhozásban kifejezésre jutó nemzeti akarat. Lám a milyen szépen össze tud ölekezni a két álláspont, nem hiába egyezett a Kossuth-féle vivmányba bele olyan könnyen Tisza gróf is, meg a király is. A trónöröklés is örökletes és soha nem jutott se az uralkodó háznak, sem semmi Lustkandlnak eszébe kétségbe vonni, hogy ennek az örök-

Kameruni történetek.

A legsötétebb Áfrikában, Kamerunban élt egy telivér haczika. Még rezes pangánéja is volt neki. Olyan hatalmas ember volt, hogy a krokodilus tő partján minden feketebőrű halandó rettegte; hisz a haczika itélt elevenek és holtak fölött. Egy néhány itélete most is közkezen forog, egy afrikai utazó „kameruni történetek” czímen jegyzésbe vette azokat. Ime a sikerültebbek:

(Miért kapta el a fejét.)

Kamerunban a főtéren egy ipse valami kutyát akart megdobni, de ügyetlenkedett s a kirakat üvegét vágta be. A kereskedő beperelte az ablak áráért; sőt tanura is hivatkozott, ki látta az esetet. A hatalmas haczika meg is czitáltatta a tanut is, ki előadta, hogy mit látott, s végül hozzá tette, hogy: „kérem, ha a fejemet kellő időben el nem kapom, az ütés engemet ért volna.”

Erre, mint akinek agyában a légszesz-

láng kigyult, a kameruni főnök szeméit behunyva így szólt:

— Tanu! Önt marasztalom el ezen a kártérítésben; mert ha a fejit el nem kapta volna: az üvegtábla be nem törik s akkor kár sincs. Punctum.

(Egy Salamoni ítélet Kamerunból.)

Tyuk Mátyás érdemes, fekete bőrű kameruni czivisnek 20 drb. libája volt; hizlalta, dédelgette a libuskákat, hiszen minden vagyona ezek voltak. Egyszer azonban arra ébredt föl, hogy libái bucsut vettek a kapufélfától. Kameruni Ty. Mátyás elkeseredve keresésökre indult, s csakugyan a libuskák hátra hagyatott névjegyei után rájok is akadt Körmös Józsi óljában. Menten a haczikához szaladt, ki Körmöst a libákkal együtt a bambusz nádából épült tanácsházba czitáltatta.

Amde mi történt? Tyuk Mátyás esküdözött, hogy a libák az övéi, de Körmös is hitet tett le, hogy azokat ő vette. A haczika zavarban volt, veríték öntötte el homlokát, míg végre ilyeténképen itélt:

— Minthogy felek egyformán beigazol-

ták tulajdonaikat: a libákat ezennel meg kell felezniök. Tyuk Mátyás is 10 darabot, Körmös Józsi is 10 darabot kapott; a zsvány Körmös Józsi kameruni polgártárs természetesen, mikor eltávozott: meg is köszönte az iránta tanusított szivességet . . .

(A „gameruni” hamis bankó története.)

Kamerunban is megszűnt a csere vétel. Ott is ösmeretes már a pénz; sőt papirpénzek is jöttek forgalomba. A hol pedig papirpénz van: azt hamisítják is. Egy ilyen pénzhamisítónál találtak egy darab 10 flöröst. De mivel az atyafi nem Kamerunban gyártotta, hanem Kamerunban, elkísértette oda a vizsgálatot vezető haczika; amde a baj ezután jött csak, hát a 10 flörössel mit esináljanak? Azt, mint bűnjelt el kell küldeni szintén . . . Hosszu töprengés után egy utalványt hozatott végre a haczika s a kameruni állami postán expedáltatta a hamis „flöröst.” A pénz meg is érkezett Kamerunba, ki is fizették, de — aprópénzben.

Házi asszonyok szives figyelmébe!

A legjobb fűszer- és főzelék cikkeket **Julányos** árban beszerezhető **Kertész Miklós** fűszer-csemege- és déli-gyümölcs kereskedésében Debreczen, Csapó-utca 5. szám.

letes jognak a forrása a törvényhozás, mely a *pragmatica sanctio*-t megalkotta.

A vivmány tehát rosszabb a semminél; mert jogi járatlanságnak a bizonyossága és azt a gyanút támasztja, hogy a nagyközönség ügyefogyottságára spekulál. Nem is olvastam egyetlen lapot sem, a mely lelkesedni tudna érte, csak átlépnek felette egyik immelámmal, másik émelyegve, harmadik gúnyolódva, negyedik káromkodva.

Mi nem lépünk át felette, hanem még érdemén felül is foglalkozunk vele. Tanítani próbálunk; pedig bizonyára azok, a kik csinálták, tudták legjobban, hogy *csak füst a pecsenye nélkül*. Vakulj magyar — mondják ők! Okulj magyar — mondjuk mi!

Országgyűlés.

Eredeti távirati tudósításunk.

Az akadémikus félóra jóval eltelt, a mikor az elnök az ülést üres padok előtt megnyitotta. A kevesek között jelen volt *Apponyi Albert* gróf is. A kormányt *Tisza István* gróf miniszterelnök és *Nyiry Sándor* honvédelmi miniszter képviselte. Napirenden volt az ujonczlétszám megállapításáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása, a melynek a tárgyalása során *Nyiry* minisztert tett egy szálló-igének beváló kijelentést, midőn a tovább harcoló képviselőket eljárásuk abba hagyására kerte, mert az — *ugymond — utálatig unalmas* . . . Persze a nemzetnek ne legyen „*utálatig unalmas*” osztrák sógoréknak adót fizetni, katonát adni.

Az ülést *Perczel Dezső* elnök vezette, a ki, miután a jegyzőkönyvet hitelesítették, miután előterjeszteni valói nincsenek, így nyomban az ujonczlétszám megállapításáról szóló törvényjavaslat részleteinek folytatódó tárgyalására térhettek át. Még mindig a javaslat czime volt soron.

Lovász Márton módosító indítványt adott be. Azt óhajtaná, hogy ezek után a sorok után: „közös hadsereg és haditengerészet” pótlóan hozzáfűzzék: „kiegészítő részét képező magyar hadsereg és haditengerészet.” A mikor ezt a módosítást elfogadásra ajánlja, kijelenti, hogy a maga részéről *Rakovszky István* határozati javaslatához csatlakozik. (Tetszés a baloldalon.)

Várad Károly hosszasan polemizált az előddal arról, hogy mikor vált használatossá törvénykönyveinkben a *közös hadsereg* kifejezés. A „közös” elnevezés a magyar közjogba ütköző és hogy mostani javaslat cziméből is kiküszöböltessék, pár tölje az eddigelő benyújtott határozati javaslatokat és ellenindítványokat.

Elnök: Kíván még valaki a czimhez hozzászólni?

Felkiáltások a baloldaltól: *Hogyne!*

Elnök: Azért tettem fel a kérdést, mert a jegyző ur azt jelentette, hogy szólasra nincs előjegyzés.

Molnár Jenő beszélt ezután a czimhez; kifogásolta a „közös” elnevezés használatát és csatlakozott *Szederkényi Nándor* ellenindítványához.

Csávolszky Lajos szintén *Szederkényi Nándor* ellenindítványához csatlakozott.

Molnár Jenő személyes kérdésben reflektál *Münnich Aurél* előadó közbeszólására.

Több szónok a czimhez nem volt feljegyezve, elnök a czim-vitát berekesztette.

Nyiry Sándor honvédelmi miniszter reflektál *Rakovszky István* azon határozati javaslatára, utasítsák a honvédelmi minisztert, terjesszen be sürgősen pontos kimutatást, melyből kitűnik, hogy hány magyar állampolgár lépett önkéntesen be a közös hadsereg és haditengerészet, valamint a honvédségbe, az 1882, 1881. és 1880. években született állításkötelesek korosztályaiból 1903. év márczius hó 1-től, 1903. december 31-ig. *Rakovszky* aggodalmi vannak, hogy az önként belépő katonák befogadásával leplezett létszámemelés történik. Ezzel szemben felolvassa a véderőtörvény végrehajtásáról szóló utasítás szakaszait, amelyekből kitűnik, hogy az önként belépőket is beszámítják a rendes ujonczlétszámba. A *Rakovszky* által kívánt kimutatást szívesen terjeszti a ház elé, ha szükséges. Megemlíti különben, hogy a hadseregbe önként belépett ujonczok száma Magyarországon 5700; ezek közül 1000 egy évi önkéntes. *Kaas Ivor báró* állítása, hogy az exlex miatt törvénytelen a póttartalékosok behívása is, téves, mert a véderőtörvénynek csak egy szakasza járt le, a többi érvényes ma is. Téves az is, hogy az 1903. évben sor alá kerülő ifjakat csak póttartalékosokat lehet besorozni. A törvény szerint 36 éves korukig lehet rendes ujonczoknak besorozni a hadköteleseket. Kéri az obstruáló képviselőket, hagyják abba most követett eljárásukat, mely már az *utálatig unalmas*. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Az előadó ur kíván szólni.

Rakosi Viktor: Az unalomig utálatos! **Münnich Aurél** előadó: Azért mégis köteleességem felszólalni. Kérem a beadott ellenindítványok mellőzését.

A záróbeszédre került a sor.

Szederkényi Nándor ellenindítványa révén él a zárószóval és ismételtlen kéri, fogadják el azt az ellenindítványát, hogy a czimet ezzel a szöveggel helyettesítsék: Törvényjavaslat a magyar hadsereg és haditengerészet, valamint a honvédség ujonczjuttalék mennyiségének az 1903. év végén való megállapítása tárgyában.

Rakovszky István nem élt a zárószó jogával

Okolicsányi László hosszasan indokolta meg ellendítványát, a mely szintén a czimnek megváltoztatását célozta.

Kaas Ivor báró szintén megokolta ellenindítványát, a mely szerint a czimbe belevétetni kívánja, hogy az ujonczokat a törvényhozás, a magyar hadseregnek, mint az egész hadsereg kiegészítő részének adja.

Debreczen—Sámson—Balkányi vasut.

(Egy hatalmas tervezet megvalósítása.)

Előbb csak arról volt szó, hogy a pallagi vasutat ki kell építeni. Kikell pedig építeni azért, mert az állam az a belső gazdasági tanintézetet a városnak, ha a város ennek 50 ezer koronányi megváltását is belevonva, a nagyerdőn át kiépíti és üzemben tartja a pallagi gazdasági iskoláig vezető vasutat. Ennek a vasut építésnek a terve, a költségvetése rég el is készült; sőt a közgyűlés is megszavazta a hozzá-

járulási költséget, bizonyos időig évi 8000 koronát az üzemre, a fentartásra. Azonban időközben felmerült az a nagyszabású, nagy érdekkört felölelő hatalmas eszme is, hogy a pallagon keresztül, a város több ezer holdnyi birtokait is átmetszve, keskenyvágyú vasutat építenek, mely Debreczent egybeköti Sámson—Balkány—Nyiradony, szóval a délszabolcsi községekkel, sőt ezen községeket Kállón át Nyiregyházával is, továbbá Nyiradonytól Er-mihályfalváig is kiépülne a nagyjelentőségű vonal, mely újabb területeket kapcsolna be a haladás gözekéjébe.

Debreczennek, Szabolcsvármegyének, az érdekelt községeknek egyenlőképpen fontos az új vasuti vonal kiépítése, mert a gazdasági haladás, a fejlődés csiréit hordja magával. Tehát érthető, hogy minden részről felkarolták ezt a nagyszabású tervezetet, melynek a kiépítése már eddig is biztosítva van. Szabolcs megye, Hajdumegye, Debreczen, Sámson és az érdekelt dél szabolcsi községek a törzsrészvények, az előjegyzések útján nemcsak biztosították, sőt a törvényes kiváncsalmnál is tul jegyezték e vasut kiépítését, úgy hogy a megvalósítás már küszöbön állana, ha most Szabolcs megye az érdekelt szabolcsi községek hozzájárulásával mielőtt tárgyalt, érdemlegesen nyilatkozott volna, hogy mennyivel járulnak a vasuthoz, egy fontos kérdést nem vetett volna föl. Ez a kérdés pedig az, hogy nem lehetne-e a vasutat *egynemű papirossal* finanszírozni. Tudniillik az érdekelt részvénytársaságot alakítana és maga jegyezné az összes részvényeit; aminek az volna a nagy haszna és előnye, hogy ez esetben az érdekelt befektetése mind jövedelmezne, mert jövedelmező papirossokban, nem pedig jövedelmet soha nem hozó törzsrészvényekben volna elhelyezve ez a befektetés. Ámde ezen esetben a hozzájárulást minden érdekeltnek legalább száz perccenttel kell emelni. Ugyanis Debreczen a megszavazott 200 ezer korona helyett 400 ezer koronával kellene, hogy járulék a vállalathoz, a mely gazdaságunk, iparunk, kereskedelmünk, forgalmunk alakulására is üdvösen hatna; a közérdekeltég tájékoztatására megjegyezzük, hogy a papiros jövedelmezősége az esetben úgy alakulna, hogy az országosan szerzett tapasztalatok szerint *előjáróban* 2½ perccent jövedelmezőségre számíthatunk; tehát Debreczen 400 ezer koronás befektetése jövedelmezne 10,000 koronát.

Már most nézzük, mire számíthatunk a törzsrészvényekkel? A dolog úgy áll, hogy a törzsrészvényekre megszavazott 200 ezer koronáért jövedel-

Báli és alkalmi Lack- és Chevró Neumann Testvérek
cipők hölgyek és urak részére Tisza-palota szerezhető be.

met soha nem kapunk, mintahogy eddig sem kaptunk; mert az elsőbbségi részvénytulajdonosok minden hasznát zsebre vágják; e mellett ennek a törlesztés kamatjában 50 éven át 5%-al számítva 10,000 koronát is fizetnünk kell. Ha pedig 400 ezer koronát adunk, a többlet 200 ezer koronának 5 perzentjét az egész 400 ezer korona után remélhető 2½% jövedelemben biztosan megkapjuk, minél fogva voltaképpen több terhet egyik érdekelt sem vállal, mint amennyit a törzsrészvényekkel megszavazott összeggel magára vállalt.

De nézzük meg azt is, hogy ezzel szemben mit nyerne az érdekelt? Megnyerné a vasuti forgalom növekedésével a több jövedelmet, a papír érték fennállását és emelkedését, a vasut ügyeinek önálló intézését; mert nem idegen pénzesoport direktorokodna a vasut fölött. A menetrendet, a tariffát mind az érdekelt állapítaná meg; a mi által olyan gazdasági vasuti hálózat alakulna ki, a melyet tisztán az érdekelt vidék kormányozna.

Ezek volnának az egynemű papiros melletti állásfoglalás tagadhatatlanul nagy és világos előnyei; de mely átváltoztatás, ha nem sikerül, akkor az előjegyzett törzsrészvények is biztosítják ezen nagy vidékre fontos vasuti vonal kiépítését; melynek a kérdésével már legközelebb foglalkozhatik Debreczen város törvényhatósága; mert a végrehajtó bizottság Borhy Béla elnök és dr. Murányi László jegyző aláírásával ilyen értelemben megkereste mind Debreczen várost, mind a többi érdekeltet. A megkeresésre február 15-ig véglegesen nyilatkozni kell.

Remélhetjük, hogy ez év őszén már megkezdik ezen Debreczenre, Nyiregyházára és egy nagy vidékre fontos, hasznos vasuti vonalnak a kiépítését, mely a mezőgazdákra, iparosokra, kereskedőkre, közigazgatásra fokozott forgalmat jelent.

Vármegyénk és a közelvek.

A szentmihályi ref. egyház presbitereinek és képviselőinek negyedrésze kisorsoltatván, az új választását január 13-án ejtik meg. A választás iránt nagy érdeklődéssel viseltetnek az egyházukat és vallásukat igazán, hiven szerető egyháztagok.

A derecskei iparos-kör január 17-én este 7 órakor zártkörű táncestet rendez. A felülírtakat hírlapilag nyugtázzák.

Papp Elek képviselő, a nádudvari választó kerület szeretett és népszerű képviselője az utóbbi napokban választókerületében beszámolót tartott. Ha Papp Elek bátyánkról van szó, szinte felesleges említeni, hogy választó kerületében mindenütt a legnagyobb szeretettel fogadták. A kerület székhelyén, Nádudvaron tartott beszámoló beszédében többek között a következőket mondta:

„Őszintén mondom, hogy a letolyt politikai események hatása alatt elfáradtam azok miatt, amiket megértem s izgatott vagyok azok miatt, amiket várok...

En azok közt voltam, kik a megindított módon való küzdelmet folytatni óhajtották, de minthogy pártunk többsége és vezéreink, Kossuth, Thaly, Tóth, mindannyian a békés kibontakozás mellett foglaltak állást, a párt határozatának alá vettem magam és annak érvényét szerezni őszinte hazafias érzéssel óhajtok. Mert előttem mindég azon főczél lebegett, amikor pártunk házi tűzhelyén néha az egyet nem értés szikrája kipattant, hogy azt el kell fojtani, nehogy lángra gyulva elemessze a partegységet“.

Egyházi élet.

Istentiszteletek sorrendje a ref. templomokban 1904. jan. 10-en d. e. 9 órakor. Nagytemplomban Szele György lelkész. Kistemplomban Sáfrány Lajos v. tanár. Ujtemplomban Dicsőfi József lelkész, Ispotálytemplomban Uray Sándor püspöki s. lelk. Csapókerti imaházban Kovács János népk. felügyelő, Homokkerti imaházban János Zoltán lelkész.

Presbiteri gyűlés. A debreczeni református egyház vasárnap délelőtt 10 órakor presbiteri gyűlést tart.

Az izraelita hitközség vasárnap délelőtt 10 órakor képviselőtestületi ülést tart. Ennek nevezetesebb tárgyai a tantesztület fizetés iránti kérelme. Jelentés Lichtschein Sámuel 8000 koronás iskolai alapítványáról és egyéb folyó ügyek.

Eremits Pál életéből.

Miért nem fogadta a montenegrói fejedelem Wlassich Gyulát. — A patriarcha és Eremich — Tuczin-dán. — Eremich ügyvédi oklevele.

Eremits Pál országgyűlési képviselő, a meggyilkolt pénzüzer képviselő életéből még egyet-mást megírunk. Új dolgok ezek, melyek általános érdekűek is amellet, hogy Eremits erősen karakterizálják: j

A midőn Wlassics Gyula vallásügyi minisztert az obstrukció szele megérintette és kebel-barátainak a szabadelvű pártkörben üdülési szándékát és a dalmáciai partok felkeresését megemlítette, — az ott levő szemfüles Eremits Pál meghallotta a miniszter kijelentését és nyomban cziczeronénak ajánlotta magát, mint aki az ottani vidéket nagyon jól ismeri.

Wlassics miniszter a képviselőtársa ajánlata elől ki nem térhetett, — s így mult évben Ragussából Kattaróba és innen Eremits Pál buzdítására Montenegróba Czettin yébe is kerültek, a hol a magyar miniszter legfőbb kötelességének találta a montenegrói fejedelemnél tisztelegni.

A bejelentés után azonban az a kellemtelen meglepetés, hogy a montenegrói fejedelem a minisztert el nem fogadta indokul hozatván fel az, hogy a fejedelem „gyöngékedik.“

A szerb körök tudva a montenegrói fejedelem vas egészségét, fejüket csóválták a lapok a tisztelgés e nem fogadását tartalmazó közleményein és bizalmasan közölték maguk közt a tisztelgés elmaradásának az igazi rugóját, hogy a fejedelem azért nem fogadta el a minister urat, mivel Eremits Pál volt a kísérője. Mert tudvalevő dolog az, hogy Szerbiában és az okkupált tartományokban rengeteg sok torontáli szerb kivándorló van, akik Eremits Pállal üzleti viszonyban állottak és akik Eremitsnek rossz híret költötték.

Hogyan lett Eremits Pál a patriarcha halálos ellensége?

Amidőn a felső bíróság a mostani gyilkosok édes atyjának: Sibul Prókónak büntető panaszára Eremits Pált közokirat hamisítás és csalás büntette miatt vád alá helyezte, — a szerb egyházi congressusi választmány több tagja a pátriarchát komolyan felhívta, hogy Eremits Pált, aki a congressusi választmány tagja ugyancsak tagja volt, többé a Congr. vál. ülésekre ne hívja meg. A pátriarcha a felhívásnak eleget tett — és ez időtől kezdve Eremits Pál a pátriarchatamadók sorába lépett. Sőt ő volt spiritus regense az egész támadásnak.

A torontáli szerb nábobra valamint a bácskai szerb nábob fiára a „Tuczin-dán“ (apró szentek napja) válságos lett. És igazi iróniája a végzetnek, hogy ezen a napon sok szerencsétlenség történt a szerbek körében. Például 1890 ik évben ugyancsak apró szentek napján Eremits Pál egyik kebelbarátja az ujvidéki vasuti állomáson orozva meggyilkolta Dimitrijevic Mihályt, ujvidéki városi tanácsost és szerb író. És ime most két gyilkos ugyan e napon meggyilkolta az ujvidéki gyilkos kebelbarátját: Eremits Pált. Kárhózas dolog az, ha az intelligencia a gyilkosságban virtuskodik, mert ime a példa ragad!

A képviselő-ről kiadott Strufm-féle Almanachban Eremits Pál magát ügyvédnek mondotta be, pedig még a nagy-kikindai egyetemen sem járt. Az élelmes ember kisujjában volt a váltó eljárás, a kereskedelmi törvény, de különösen az uzsora törvény — egy szóval minden törvény, a mely üzérkedéssel tárgyi összefüggésben áll. Beszédjéből, modorából, csakugyan az ügyvédi minőség külső jelvényei csillámlottak ki, — s így az ügyvédi minőséget külsőleg meg nem czáfolta. Erre pedig bátorságot kapott abból, mivel elhalt bátyja Eremits György ügyvédi diplomáját magánál tartotta és esetleg a támadókat ezzel le is trompfolhatta volna.

Eremits 1850—1851-ben Szabadkán járt a szerb elemi iskolába és onnan kilépven, először lakatos inas, később pedig vasáros inas és segéd lett a Romeiser pesti czégnél. — Ez előzményes tanulmány után bámulatosan sokra vitte az Isten a dolgát.

Farsangi naptár.

Január 9-én. Jurista bál a »Biká«-ban.
Január 10-én. Alarczos bolond estély a »Koroná«-ban.
Január 16-án. Izr. nőgyuleti bál a »Biká«-ban.
Január 20-án. Gazdász táncestetély a »Biká«-ban.
Január 20-án. Csizmadia szövetkezet bálja a »Koroná«-ban.
Január 23-án. A »Casinó« estélye.
Január 23-án. Polgári kör bálja a »Biká«-ban.
Január 24-én. Asztalos ifjuság bálja a »Biká«-ban.
Január 30-án. Jogász bál a »Biká«-ban.
Január 30-án. Vas- és fém munkások bálja a »Koroná«-ban.
Február 4-én. Kereskedő ifjak bálja a »Biká«-ban.
Február 6-án. Nő egyleti bál a »Biká«-ban.
Február 6-án. Postás bál a »Koroná«-ban.
Február 7-én. Iparos kör bálja a »Biká«-ban.
Február 13-án. Függetlenségi kör bálja a »Biká«-ban.
Február 14-én. Filler Egylet tea estélye a »Biká«-ban.

UJDONSÁGOK.

— **A presbitérium elnökségének válasza.** Lapunk tegnapi számában a »Debreczen« ama hírére vonatkozólag, hogy az ujonnan választott ev. ref. presbitérium a függetlenségi párt eljárást megvendégelte, több ev. ref. egyháztag felvilágosításért fordult a legilletékesebb helyre, ahonnan az alábbi teljesen megnyugtató válasz érkezett

hozzánk: Tekintetes Szerkesztő Ur. Becses lapjának f. évi január 8-án — pénteken — megjelent számában az egyházi élet rovatában „Nyílt kérdés és kérés” cím alatt intézett kérdésre tisztelettel értesítjük, hogy a „Debreczen”-nek idézett közlése téves értesülésen alapult, mert hiszen az ujonnan választott presbiterium még össze sem hivatott, tehát lakomát nem rendezhetett; de meg párteljáró e minőségében végzett eljárásáért az egyház pénztárából jutalmat eddig nem kapott, nem is fog kapni soha. Debreczen, 1904. január 8. Tisztelettel Kiss Aron ev. ref. püspök, lelkész elnök, Simonffy Imre kir. tanácsos, főgondnok, Somogyi Pál, Csobán József egyházi pénztárnok, Szücs Elek ellenőr.

— **Simonffy Emil kitüntetés.** A városi zenede igazgatóját kitüntették. Simonffy Emil királyi tanácsos lett. Kitüntetését ma hozza a hivatalos ujság. A debreczeni zeneiskolának fejlesztése körül maradandó érdemet szerzett igazgatót a zenefejlesztése körül szerzett érdemeiért tüntették ki. A mai nap folyamán már többen is üdvözölték. Üdvözöljük mi is.

— **Ujabb sorozási terv.** A képviselőházban még egyre tart az obstrukció, Nyiry Sándor honvédelminiszter azonban szörnyen bizakszik, hogy „legközelebb” már kap ujonczot. Az újabb és a jó Isten tudná, hányadszor történő sorozás kitűzés Debreczenben február 3. és 8. közt lenne, az esetre azonban, ha az ujonczjavaslatból ekkorra se lenne törvény, akkor az ujonczozást február 19. és 24. közt tartanák meg. De hát Nyiry tervez, obstrukció végez.

— **Arczkép átvétel.** Amint már megirtuk, Rajzó Miklós festő elkészítette a város közgyűlési terme számára rendelt Simonffy Imre volt polgármester arczképét. A jeles mű fölülbírlata már megtörtént és ünnepélyes átvétele vasárnap délelőtt lesz, amikor a város tisztviselőikara jelenlétében Kovács József polgármester a sikerült képet átveszi. A közigazgatás ezen házas ünnepélyére meghívták a kitüntetett, nyugalmazott polgármestert is, aki azonban aligha lehet jelen, mert betegsége miatt a szobát kell őriznie.

— **Visszakövetelt segély.** Nagyon szegény, elkeseredett asszony lehetett Hájas Mihályné, hogy 1894. évben tíz korona városi segélyre szorult. A szegény asszonyt a rendőrség haza akarta tolonczoltatni, de a szintén szegény községe könyörgött, a városnak, hogy ne küldje a nyakára és ne terhelje a tolonczozási költséggel is. A szegény asszony, aki itt szeretne maradni, szintén könyörgött, hogy ne tolonczolják haza, sőt ígéretet tett, hogy nem kér segélyt sem többé a várostól — és a kegyelmes tanács megengedte a szegény, nyomorult, elesett, öreg asszonynak, hogy itt maradhasson Debreczenben, de csak oly föltétel alatt, ha az 1894. évben inség segélyként adott tíz koronát 30 nap alatt vissza fizeti. Szerencse, hogy a tanács, a kamatokat elengedte.

— **Jurista bál.** A várva várt jurista bál napja felvirradt, illetőleg az este lesz érdekesebb. Ezen alkalomra pompásan fel-díszítették a „Bika” disztermét, a melynek a díszítését Letzer-fényképész vezette. Az ugynevezett „uri bálók” között bizonyosan egyik legfényesebb, leglátogatottabb lesz ez a ma esti jurista-bál.

— **Szabad iskola.** A szabad iskola szokott helyiségeiben vasárnap, f. hó 10-én d. u. 3 órakor az orvosi tudományból előadást tartanak: A Eötvös-utcai iskolában: dr. Tüdös Kálmán. A Jokai-utcai iskolában: dr. Brunner Lajos. A Miklós-utcai iskolában: dr. Legányi Gyula. A Bánk-utcai iskolában: dr. Losonczy Almos. A tanítás ingyenes.

— **Az elszámolt előlegek.** A múlt évi előlegek nagy tömegét a mai tanácsülésen számolták el. A sok-sok ezer koronákkal elszámoltak becsületesen, csupán csak néhány szegényes fillér került vissza a házi pénztárba. Ezek az ütött-kopott rézgarasok, amelyek az elköltött aranyak után kerülnek vissza a számvevőileg is helyesnek talált elszámolások után a városi pénztárba, a legfényesebb tanubizonyosságai annak, milyen szépen megtudnak maradni a „belső emberek” a kiszabott költségek keretében, sőt még meg is takarítanak nagy keservesen párt fillért a lappangó sorvadásban szenvedő dúsgazdag Debreczen városának.

— **Szél hozta — Tisza elsodorta.** Budapestről származik ez az ötlet: Hajdúvármegye új főispánt kapott. Nemsokára lesz a Domahidy Elemér beiktatása, s miközben lázasan készülnek az installációra, megemlékeznek Puky Gyuláról, a régi főispánról. Azt mondják róla, hogy az elemek játéka volt a régi főispán. A Szél hozta, a Tisza elsodorta... No, no! Csak minden letűnt főispánról úgy emlékezzenek meg, mint a hajduság Puky Gyulájáról. Szeretetteljes megemlékezés ez.

— **Fogyatékán a város fája.** A hirtelen fagyosra fordult idő azzal fenyegeti a várost, hogy 3000 ölnyi fakészlete idő előtt elfogy, mert csaknem naponként 200 ölet visznek el belőle. Hogy ez az eshetőség elő ne állhasson, a város a halápi, bányai és paczi erdeiből a készletben levő fának tengeren való beszállítását határozta, ami több ezer koronájába kerül a városnak.

— **A felsőbb lányiskola hangversenyére** vonatkozólag a következő levelet vettük: Tekintetes Szerkesztőség. A helyi lapokban már december óta jelentek meg egyes hírek az ev. református felsőbb lányiskola hangversenyéről. Ezekhez természetesen szavam nem lehet. Minthogy ezt azonban b. lapokban már nevémmel is kapcsolatba hozták; a „Debreczen”-nek utóbbi száma pedig már „a sokat emlegetett hangversenyéről” beszél; ez a két körülmény arra indított, hogy pár sorban írjak a dolog mibenállása felől, hogy az, a ki esetleg figyelemmel kísérte ezeket a híreket, tisztán láthasson. Iskolánk növendékei igen is készülnek a könyvtár javára egy nagyobb szabású hangversenyre, de annak idejét a tanári kar még nem határozta el; és hogy a hangverseny után táncz lesz-e vagy nem a tanári kar e tekintetben sem határozott. Hogy pedig ezt az ünnepélyt oly sokszor emlegették, arról nem tehetünk, de hogy azután megemlégessék, mint sikerült hangversenyt, arról a szereplők gondoskodnak. Kiváló tisztelettel Dr. Matolcsy László ev. ref. f. lányiskola tanára.

— **Bizonytalanságba jutott családapák.** A most 28 napra bevonult póttartalékosok, mint értesülünk, semmi szin alatt sem tartatnak bent tovább 28 napnál és aztán szabadságotlatnak. Szomorú sors vár azonban az 1902. évfolyambeli póttartalékosokra, akiknek javarésze már családos ember; őket február elsejére hívták be *kivételesen tényleges szolgálatra és bizonytalan időre*... Ha tehát nem lesz ujoncz, akkor akár három éven tul is szolgálni fognak.

— **Válogatják a legények elejét.** Eddig úgy volt. Ma már a nősemberre, a póttartalékosokra is ráfanvalodik az osztrák. A központi főszolgabíró utján 31 közös hadseregbeli póttartalékosat hívtak be. Ha még a téli kosztot megadnák a nemzet pénzéből, még hagyján! De hát ha majd a munkabeállításakor is ott tartják őket, az lesz az igazi osztrák hunczutság.

— **Erkölcsei testület, mint vállalkozó.** Nem tudjuk sohasem helyeselni, ha erkölcsi testület magánvállalatokba bocsájtkozik. Ha mégis közérdek az, ám hagyján. A városi nyomda ellen sincs szavunk, de csak addig, amíg a közérdekbe nem ütközik a működése. A most lefolyt bérharcz folyamán megváltoztak a viszonyok is, s ezt bejelentette Vecsey Imre főjegyző a tanácsnak, egyben arra kért meghatalmazást, hogy érintkezésbe léphessen fővárosi nyomdatulajdonosokkal, hogy az új árszabály megfelele a nyomdászati feltételeknek. Hogy a nyomdászok bérmozgalma következtében a „Debreczen” és a „Debreczeni Ujság” előállítási költségei mennyivel emelkednek, arról nem esett szó.

— **Leltár mellett.** A mai tanácsülésen az egyik tanács tag megjegyezte, amikor az egyik városi bérlő gazdasági épületeinek javítási költségeiről volt szó, amit a város fizetett, hogy ezentul leltár mellett adassanak át a bérlőnek az épületek és a bérlet lejártával leltár szerint vétessenek át azok. Csodálkozunk. Hát eddig nem leltár szerint adattak át és vették vissza? Ejnye, ejnye de furcsa gazdálkodás volt ez uraim; hiszen manapság még a béresgazdának is leltár mellett szokás átadni a kezére bizott dolgokat, — csak a város bérlői vették át úgy a bérleteket, mint a Csáky szalmáját szokás?

— **Szegények fája.** Debreczen nagy erdeiből vajmi kevés fa jut a szegénységnek. 28 öl fát osztanak ki közöttük. Ennek a melege mellett csontig fagyhat az a sok száz, sőt ezer szegény, a mely fűtetlen odúkban didereg.

— **Térey Emma hangversenye.** A hernyóból lesz a báb, a bábból a pillangó, miként az ötletből az eszme, az eszméből a gondolat... Előttünk röpköd a tarkaszárnyu pillangó, kinek előéletét kritikai szemmel kísértük vala s már akkor megjósoltuk volt, hogy a szerény burok alatt mélyen érző művészi lélek dobog, melynek visszatérő megjelenése elkápráztatja szemünket. És a művész — hogy méltó keretet teremtsen ténykedéséhez, másik két művészt hoz magával, magához méltót hegedűben és énekben s megelégszik azzal, hogy a sokszoros dicséretnek erősebb hányada neki jusson. (S.)

nem is sejt, hogy a főváros harmadik operetteszínházát voltaképpen ő alapította. Mert hát, tessék csak gondolkozni, hogy a Küry és táborkarának intrikái nélkül, amelyek folytonosan hurkot vetettek Fedák lábai elé megszületett volna-e a Király színház, amely igazában *Fedák-színház*?

Mindez pedig abból az alkalomból jön a tudunkra, hogy Porzolt igazgató egy kommunikében kénytelen volt kijelenteni, hogy a múlt hét szombatjára hirdetett Ezüst papucs bemutatója e hétre tolódott — természetesen technikai okokból.

Nos hát, ez a technikai ok spanyol, amely mögött megismétlődik a Küry-Fedák harc összes csunyasága, csak hogy ezúttal Fedák helyett Komlóssy Emma szenved, a kinek nem az a legnagyobb sikere, hogy a fővárosi közönség egy-kettőre megszerette, hanem az, hogy a Vándor-legény című, különben üres és unalmas operettet fel tudta vinni a huszonötödik előadásig.

Már ennél a darabnál kezdődik a harc; kitörni azonban csak az Ezüst papucs szereposztásánál tört ki, amelyben mindkét primadonna szerepet kapott.

A Küry-methodust ismeri már a publikum. Az ellen-primadonna szerepét megnyirbálja, a magáét pedig rogyásig megspékeli beitéekkel. Addig nyirbált, addig spékelt ezúttal is, amíg aztán beütött a — technikai akadály.

Hát bizony fővárosi primadonnának lenni szép dolog, de meg van annak is a maga keserősége.

Színházi hírek. A Ráthonyi Tilla betegsége miatt az „Aranyvirág” premierje elmarad és a „Tavaszi” című operett kerül színre. R. Réthy Laura, Felhő Rózsi, Mezei, Krémer, Kuracs, Szilágyi és még többen játszanak benne. Vasárnap délután népsziumi előadás lesz.

Debreczeni élet.

Kevés sport van olyan, mint a korcsolyázás. Űzik az egész világon. Budapestén hét pálya áll rendelkezésre. Könyvnyük nekik, van vizük. De szegény vízeten Debreczenben, hova menjenek a gyermekek? Hajdanában kijártunk a Tóczóra, a mi jó messze van, meg a vasút árkába, ha magas vizállás volt és jól befagyott, a könnyű gát árkan lekorcsolyáztunk egész Bőszörmény alá. Jelenleg a Margit fürdő telepén van a korcsolyázó világ kívánalmának megfelelő szép pálya, melyet naponként sokan is keresnek fel. Vasárnap és ünnepnapokon még este is hódolhatnak a jeles sportnak, mert villamos ívlámpák világa mellett 7—8 óráig is elmulathatnak, ha jól működik a villamos lámpa. Már Vizkereszt ünnepén nem működött és így 4 óra után haza tértek a jég sport hívei.

Azonban hétköznap este, vagy késő délután már nem lehet korcsolyázni, mert setét van. A hivatalnok emberek kénytelenek haza menni, vagy a füstös kávéházba. Nem lehetne azt valahogy kimódolni, hogy hétköznap 1/25 órától 1/28-ig is lehetne korcsolyázni? Inkább összeállana egy csapat korcsolyázni szerető férfi és nő és megfizetnék a világítási költséget. Rajta fiatal emberek, merjenek, kevés költséggel jó egészséges mulatságra tesznek szert.

Budapesti lapok azt is pengetik, hogy a szegényebb sorsu gyermekek részére ingyen jégpályát csináljanak. Ezt nálunk is meglehetne tenni.

Epen most nagy a panasz, hogy a bünyűgyi osztály börtönei telve vannak rabokkal. Ki kell rendelni egy csapatot a nagyerdei kúthoz. Hadd húzzák a vizet a régi korcsolyázó egyesület terére. Nehány nap alatt jó jég lesz és a szegény nebulók szerda és szombat délutáni szabadidejüket és vasárnapjukat korcsolyázva tölthetik el. Ha már nincs gyermek játszótér, legyen ingyen korcsolyázó tér.

A Rákóczy ereklye kiállítását Debreczenből is sokan meglátogatták Kassán. Egyik jól ösmert czivis atyánkfia is ellátogatott a felvidéki városba. Kérdezik tőle, hogy tesszik Kassa.

— *Szip, szip, meg mutatós, feleli, de nagyon szegény város lehet, itt vagyok három napja, oszt még nem hallottam egy malacz visitást.*

A szépség — vagyon.

Nem csupán a telekkönyvileg betáblázható tulajdon bir értékkel, hanem a szépség is. A szegény leány egyetlen vagyona a szépsége s ha ezt elveszik tőle, éppen olyan szerencsétlen, mintha a háziurnak leég a háza, a földbirtokosnak elsülyed a földje, az énekesnőnek bereked a hangja. Sőt még rosszabb a sorsa annak a szegény leánynak, aki szép volt és megrutult. A mi törvényeink nem sokat törődnek az elveszett szépséggel; azonban az angol törvény e tekintetben sokkal — emberségesebb és — udvariasabb. Ezt bizonyítja a következő eset, amely az essexi bíróság előtt került eldöntés alá.

Egy rendkívül szép leány, aki gyárban van alkalmazva, oly szerencsétlenül járt, hogy önhibáján kívül összeégette munkaközben az arcát, amelyet a forradások teljesen elrutítottak. A szegény leány pört indított a gyár ellen s kártérítést követelt, még pedig sokat.

A tárgyalás során ezt mondta a panaszos leány.

— Ha munkával is tartottam fenn magam, az volt a reményem, hogy férjhez megyek. Amíg szép voltam, nem is aggódtam amiatt, hogy férjet nem találok; sőt bizonyos voltam benne, hogy boldog leszek, mert sokan vetélkedtek a birhatóságomért. Most azonban, hogy megrutultam, nem vesz el senki a pusztá arczómetért; a ki elvesz, annak hozomány kell. Követek tehát elvesztett szépségemért hozományt.

— Csakugyan olyan szép volt azelőtt a kisasszony? — kérdezte a bíró?

— Ha meg akar győződni róla, elhoztam a tényképeket. Tessék itélni róla.

A bíró megnézte az arczképet és mosolyogva felelte:

— Csakugyan nagyon szép volt, sőt rendkívül szép! Ez a szépség csakugyan vagyont ért.

És megítélt a szerencsétlen leánynak 5000 font sterlinget kárpótlásul.

Irodalom.

— **Negyvenéves ujság.** Egy hazafias küzdelmek között gyarapodott és fennmaradt igazi magyar ujságnak nevezetes életpontjáról emlékezünk. A „Máramaros” cz. politikai és közművelődési hetilap ez, a mely most ünnepli negyvenéves fenállását. Nagy átalakulások korszaka volt ez a negyven esztendő, a melynek hosszu folyása alatt a „Máramaros” a magyarság végvárában, Szigeten mindég híven lobogtatta a nemzeti

zászlót, melyet a hazafias sikerek borostyánkoszorui ékítenek. Kevés ujság tett és tesz több szolgálatot a végvidéki részeken a magyarságnak, mint a most ünneplő „Máramaros”, a mely 40 éves fenállását díszes mezbe öltözve ünnepli. Értékes írások, a volt nagyérdemű szerkesztők és a kiadó képe teszik vonzóvá az ünnepiszámot, mely a magyar erő, a magyar szellem sikeres küzdelését, diadalát jelenti, adja Isten, hogy az még fokozódjék, az még további évtizedekben is virágzásban tartsa derék, becsült, hazafias lapársunkat, a „Máramaros” politikai ujságot, a melyet jelenleg dr. Pap Tibor nagyrabecsült kartársunk, a szigeti református jogakadémia kiváló igazgatója szerkeszt több országos nevű munkatárssal és helybeli jeles erőkkel. A lapot negyven év óta *Sichermann Mór*ic bátyánk adja ki.

Egy 48/49-es tüzérhadnagy könyve. Tóth Márton 1848/49-es nyughonvéd-tüzérhadnagy, a szabadságharc öreg katonája, költeménykötetet adott ki. „Emlékeim”, a kötet címe. Az öreg katona 1855—1903 évek közötti emlékeit foglalta vnrse és érdekes könyvét a nagy Damjanich János dícső vértanu honvéd tábornok özvegyének ajánlotta. A kötetet az „Athenaeum” adta ki. Ára fizve 2 korona. A könyvet ösmertetni fogjuk.

Borzalmas karácsonyi este.

(Meggyilkolt család.)

A bács megyei Obrovác községben borzalmas gyilkosság történt kedden éjjel.

Aznap este két vidéki szerb ember állított be Manojlovits Aca odavaló gazdaember házához, hol éppen a szerb karácsony estéjét ülte a család. A két idegen elmondta, hogy ők marhahajcsárok és Szlavóniából jönnek, de mert rájuk esteledett, ezen a szent estén nem akarnak tovább utazni, arra kérték a házigazdát, adjon nekik éjjeli szállást, akár az istállóban, ott is elalszanak. A két idegent megvendégelték; éjjelleg beszélgettek s amikor a család aludni tért, a szobában, a földre szórt szalmán készítettek nekik helyet.

Éjjel után két óra tájban Manojlovits felesége tompa ütésre riadt fel. Felült az ágyban, de abban a pillanatban ő is kapott egy hatalmas ütést a fejére, a mitől megszédült és visszahanyatlott az ágyba. Hogy azután mi történt, arra már nem emlékszik, mert csak hajnal felé tért magához, amikor férje és két felnőtt gyermeke már nagy vértócsában halva feküdtek. Az asszony fején is tátongó seb volt és ilyen állapotban vándorított át a szomszédba. Amikor a szomszédok megjelentek, Manojlovics lakásán csak teljes felfordulást és a két idegen hűt helyét találták.

Azonnal orvosért küldtek és a csendőrséget is értesítették. Az utóbbinak sikerült is még a délelőtti órákban elfogni a gyilkosokat Kurmanics Jócó és Hics Dusan iregi lakosok személyében, akik a szlavóniai csendőrség üldözése elől menekültek át a Dunán Bácskába.

A két gonosztevő 176 korona készpénzt és egy 360 korona értékű, aranypénzekből összeállított nyakéket raboltak el. A házigazda, továbbá 19 éves leánya és 15 éves fia a gyilkosságnak áldozatul estek. Manojlovicsné talán sikerül megmenteni. A két gyilkost rablásért üldözte a szlavóniai csendőrség.

Mi az ujság?

1500 színész kenyér nélkül. Chikagó város még mindig a borzasztó tűzvész hatása alatt áll. Az áldozatok temetése folyton tart, nagyon sok család van, mely összes gyermekeit temette. A temetőben szí-

vettépő jelenetek játszódtak le. Az Iroquois-színház égése katasztrófát zudított tizenkét másik színházra, amikben nem fogják többé megengedni, hogy játszanak. Amíg ezek a színházak újra felépülnek, 1500 színész kenyér nélkül marad. Sok igazgató kísérletet tett, hogy színházát újra megnyithassa, kötelezve magát, hogy csak földszintre és páholyokba szóló jegyeket fog kiadni. A bírói vizsgálat a tűz ügyében tegnap indult meg zárt ajtók mögött.

Körözött gyilkosok. Még a múlt év december 20-án történt, hogy Zára mellett a dalmát tengerparton fekvő Pekostanu falu határában egy 40-50 év körüli, középosztályhoz tartozó férfi holttestét fogták ki a tengerből. A nyomozás megállapította, hogy a szerencsétlent meggyilkolták és kirabolták. Sem irást, sem pénzt, sem értéktárgyat nem találtak nála. Fején két halálos sebet fedeztek fel, a torkán is volt egy vágás. A gyilkosság nem messze a holttest fel-találása helyétől történhetett. A testen talált nyomokból azt következtetik, hogy a lábát összekötözték, nehéz követ tetek rá és úgy dobták a tengerbe. A kötél azonban leoldódott a kövel együtt és a holttest felszínre került. A gyilkosoknak gondjuk volt arra, hogy minden nyomot eltüntessenek és hogy a halott kilétét se tudják megállapítani. Ezért a ruháiból kivágtak minden monogramot. Nincs kizárva, hogy az illető magyarországi ember. Erős termetű, 175 czm. magas, arca széles, alkoholistának tetszik, bajusza vöröses szőke, haja gesztenyebarna, szakálla nincs, az állán egy régi forradás helye van, kezei gondosan ápoltak. Öltözete hosszú feketés kék téli kabát, fekete bársony gallérral, ruhája kék posztóból való.

Női orvosok. A svéd kormány megengedte, hogy a női orvosok ugyanazon a jogok alapján, mint férfi kollégáik, hivatalos állásokat is, mint: községi orvos vidéken, kerületi orvos, kórházi orvos, fogházi orvos, vasuti orvos stb. — betölthessenek. Ez a rendelet azonban csak hajadon orvosnőkre vonatkozik, az esetben, ha a „doktor kisasszony” férjhez megy, elveszíti állását. Kórházi főorvosi állást, községi orvosi állást a városokban azonban nem tölthetnek be női orvosok.

Leharapta a felesége orrát. Puskás Imráné, született Somogyi Mária nap-számosnő összevezett Szabadszálláson az urával, akivel különben hosszabb idő óta nem él együtt. Czivódás közben Puskás Imre rárántott a feleségére, Somogyi Mariára, akinek az orrát leharapta. A súlyosan sérült asszonyt behozták Szabadszállásról Budapestre a Rókus-kórházba.

Az amerikai Esterházy grófné. A washingtoni bíróság előtt szenzációs pör van folyamatban, amelynek hősnője a 70 éves Esterházy grófné, nehaj gróf Esterházy Miksa követnek özvegye. Ez a hetven éves Eszterházy grófné — amint amerikai lapok írják — magas kora dacára is megőrizte a szive ifjúságát és szemet vetett egy 35 éves svájci emberre, De Longra. Ez a gentleman tavaly tavasszal megnősült, nagyon csinos amerikai leányt vevén feleségül. De pár hónappal az esküvőjük után De Long asszony észrevette, hogy a férje elhidegült iránta. Minden idejét a házon kívül tölti, néha napokra elmarad. Kutatni kezdett a különös dolog után és fölfedezte, hogy a megváltozásnak az öreg grófné az oka, aki válsággal megbabonázta a férjét és — elesábitotta. De Long asszony pert indított most e miatt a grófné ellen, akit 100.000 dollár kártérítésért perel. Ez az Esterházy grófné, született Sarah Carroll, husz év óta özvegy s hajdan nagyon ismerték előkelőségéről és szelleméről az összes udvarokban, amelyekben diplomata férjével mindenütt megfordult.

REGÉNY-CSARNOK.

Az utitáska rejtelsei.

(Amerikai bűnügyi regény Old Sleuth-tól.)

Fordította: Papp Dezső. 19

— Nem, előbb az utitáska birtokába kell jutnom.

— Ez különös. Mit gondolt ön, mit fog abban az utitaskában találni?

— Azt hiszem, a vegrendeletet és összes vagyonát.

Az ember nagyon izgatottnak látszott.

— Ön tehát ügyvéd?

— Igen, az vagyok.

— Gazdag ön?

— Ez egy szemtelen kérdés.

— Miért?

— Mert ahhoz önnek semi köze.

— Azért mondom, mert ha ön szegény ember, úgy én gazdaggá tehetem.

— Hogy jönne ön ahhoz?

— Ön nekem nagy hasznomra lehetne, ha segítségemre lenne, hogy taskámat megszerezsem.

A titkos rendőr meglegedetten bámult maga elé, örült, hogy ezen egyszerű terve milyen kitűnően sikerült.

— Hogy hívják önt? Kérdé Manfred.

— Az én nevem Stevens. És az öné?

— O' Grady.

— Nos, O' Grady ur, még többet szeretnék hallani rokonomról, Silver urról.

— Milyen rokonságban állott ön vele?

— En unokaöccse voltam neki, több rokonja nem is volt.

— De ez már különös.

— Az gyakori eset, hogy valakinek csak egyetlen rokona van.

— Az igaz. De az a különös, hogy ő nekem egészen mást beszélt. Azt mondta, hogy felesége és egy leánya is van.

— Hisz az hihetetlen! Vagy talán az utóbbi időben meghibbant volna az ezse szegény nagybátyámnak.

— Ezt a benyomást nem tette rám. Ő egy egész különös esetet beszélt el nekem, amelyet körülbelül önnek is elmondhatok. Azt beszélte, hogy egy rokonanal alkalmazott nevelőnőt vette el feleségül?

— Azt mondotta?

— Igen, és azt is mondta, hogy nemsokára az esküvő után a rokonok keresztül vitték, hogy el vált a feleségétől, sőt később egy gyermeket is szült a felesége, amelyet ismét később ő maga rabolt el.

— A saját gyermekét rabolta el! — kiáltá Stevens ur.

— Igen.

— Nos akkor igazán örült volt.

— Hát nem igaz ez a történet?

— Ez egy örült ember fantasztikus álma.

— De mondom önnek, hogy nem úgy beszélt, mint akinek nincs az ezse a helyén. Azt is mondta, hogy rokonai a vagyonára törnek.

— Ostobaság! Nem is volt vagyona.

— Ha az ön feltevése ezen tényre bizonyult, hogy ő örült volt, úgy ön nagy tévedésben van, mert neki igenis volt vagyona, amit saját szememmel láttam.

— És az a vagyon az utitaskában van?

— Nekem okom van ezt hinni és azért a taskát meg kell hogy találjam.

— Ha Silver nős volt, miért nem hívatta a feleségét?

— Azt mondta, hogy nem tudja, él-e még a felesége, vagy meghalt.

— Megmondta, hogy mikor hallott utoljára hirt a feleségéről?

— Igen, akkor halott felőle utoljára, midőn az egy teboiyában volt.

— Folytatjuk.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 117.

Bérlet 85-ik (A)

Ma szombaton, 1904. évi január hó 9-én:

A kaméliás hölgy.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Dumas Sándor.

Házhoz szállítás is eszközöltek.

Tűz nem keletkezhet,

Robbanás ki van zárva, hogy ha a petroleumot

Wertheimer Izidor

Debreczen, Hatvan utca 59. sz. az udvarban levő üzletből szerzzük be.

Salon-petroleum 1 liter 16 kr.

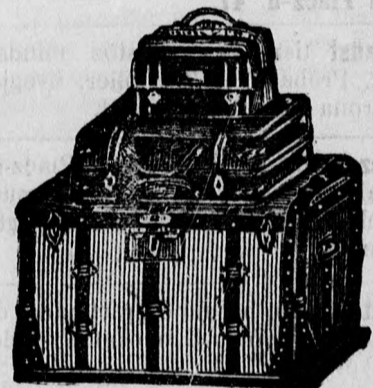
Csillár-petroleum 1 „ 18 „

Császár-olaj 1 „ 20 „

Házhoz szállítás is eszközöltek.

Új bőröndgyártó műhely

főtrafik udvar.

Készít és rak-táron tart mindenféle nagyságu és alakú kézi és uti

bőröndöket, pénz és

szivar-tárczákat,

bőrtáskát és utazó

koffereket

a legjutányosabb árak mellett. Minbenféle e szakmába vágó javításokat pontosan és olcsón elvállalok.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltenek Szíves pártfogást kér tisztelettel

KLEIN J. bőröndös DEBRECZEN, Piacz-utca 26., főtrafik udvar.

Részvények

vidéki takarékpénztári, iparvállalati, vizioinális vasuti, továbbá exotikus, hivatalosan nem jegyzett értékpapírok, valamint külföldi értékek, épügy részjegyek legmagasabb árak mellett vétetnek.

Tőzsdei megbízások kivitele.

Legmagasabb előleg értékpapírokra és sorsjegyekre.

BANKBETÉTI TÁRSASÁG

SALGÓ és TÁRSA

BUDAPEST, VI. ker., Andrassy-ut 9. szám.

Apró hirdetések

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

1 liter császár olaj 18 kr., 1 ltr. salon petroleum 16 kr. **Kertész Miklós** fűszer és vegyes üzletében **Csapó utca 5.**

Katona keztyük tisztítását párját 7 krért, **báli keztyük** tisztítását párját 10 krért vállalom, Péterfia-utca 37.

Weissenbacher-féle magyar cognac egyedül valódi borpárlat olcsóbb és jobb a francziánál. Kapható **Kontsek Gézánál.**

Alkalmi vétel. 200 drb legújabb divatu selyem blouz 3 frttól, gyermek ruhák 40 krtól, reform pongyollák 2 frt 40 krtól feljebb, kaphatók: **Vizvári L. E. és Társa** czégnél **Simonffy utca 2. szám.** Női és gyermekruhák mérték utáni elkészítését elvállalja.

1 kiló Teasütemény 90 krajczár és feljebb **Félegyházi János** kereskedésében **Piacz- és Miklós-utca sarok.**

Grünfeld Adolf férfi-, fiu és gyermek ruha-üzletében ünnepekre legolcsóbban lehet vásárolni. (Kistemplom bazár.)

Szűcs munkákat boák készítését gyorsan és jutányosan készít **Rózsa szűcsműhelye** kistemplombazár.

Újság árusítóknak férfiak, asszonyok és 14 évesnél idősebb fiuk **jó jövedelemre azonnal felvétetnek.** Jelentkezzenek a kiadóhivatalban **Piacz-u. 47.**

Folyékony ezüst tisztít és ezüstöz minden fémtárgyat. Próba üveg 70 fillér, üvegje, 1 és 2 korona **Kontsek Gézánál.**

Klein Ferencz czimfestő Debreczen, **Piacz-u. 72.** Elvállal minden e szakba vágó munkákat fémlapra, vasra és vászonra igen olcsó árban.

Kerékpárokat veszek bárminő gyártmány, de csak jó karban levőt. Czimeket a kiadóhivatalba kérek.

Eladó egy Lankaster fegyver bernard 2 csövű. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Szép bajusz nyerhető a híres Hajdusági pedrő használata által. **Debreczenben** kapható: **Tóth Béla** gyógyszerárában, **Böszörményben**: **Bernáth Miklós** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél Hajduszoboszlón. Egy doboz ára 50 fillér.

Magyar és francia likőrök.

A téli idényre!

Valódi orosz karaván teák,
Eredeti angol rumok,
Mindennemű Halak,
Prágai sódar 3-6 ko. sulyban
Naponta friss bécsi virsli és teavaj

Geréby Fülöp utódai

özégnél.

Magyar és francia Cognac.

Asztali- és pecsenyeborok, pezsgők.

Mindennemű hideg felvágottak.

A Debreczeni

Ipar- és kereskedelmi Bank

uj betétekért a mai naptól fogva $3\frac{3}{4}\%$

hosszabb benthagyás esetén 4%

a régi betétekért pedig folyó évi február hó 1-ső napjától kezdve

4% kamatot fizet.

Az igazgatóság.

Köhögésben

szenvedő használja a rég bevált, köhögés esillapító és jóízű

KAISER mell-caramellait.

Bonbon.

2740. közj. hit. bizonyítvány igazolja, milyen bevált és biztos hatású ez **köhögés, rekedtség, katharrus és elnyálkásodásnál.** E helyett ajánlottat utasítsunk vissza. Óvakodjunk utánzatoktól. Valódi csakis „Három fenő” védjeggyel. Csomag 20 és 40 fillér. Raktár **Tóth Béla** és dr. **Rothschnek W. Emil** urak gyógyszerárában.

Uj fűszer-, csemege és liszt üzlet Csapó-utca 5.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Debreczenben, Csapó-utca 5.** szám alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

fűszer-, csemege és liszt üzletet

rendeztem be.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó czikkeket, amennyiben áruimat az **első forrásból** szerzem be, azt a legjutányosabb árban bocsájtom a t. közönség rendelkezésére.

Különös gondot fordítok arra, hogy állandóan friss és jó minőségű árukkal — pontosan és tisztán kezelve szolgáljam ki a t. vevőimet.

A n. é. közönség szives pártfogását kérem,

tisztelettel

Kertész Miklós,
Debreczen, Csapó-utca 5.

Belépési felhívás

a KORONA TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET

1904. év január hó 1-én kezdődő IV. évtársulatába.

A **Korona Takarékos Hitelszövetkezet** üzleti tevékenysége a kötelező heti betétekre s az így befolyt összegeknek tagjainál **olcsó kamattal** mellett elhelyezendő kölcsönökre terjed ki.

Egy törzsbetét 1 korona, melyre az alapszabályok értelmében 260 korona kölcsön kapható. Ennek megfelelően a hány korona a heti befizetés, annyiszor 260 korona kölcsön igényelhető.

Az évtársulatok 5 évre alakítottak, melynek leteltével a befizetett összeg a haszoneredménnyel együtt — mely az eddigiéik szerint **6%-nak felel meg** a tagok betéti arányában felosztatik.

Kölcsöneinket a kölcsön tartamára **egyszer s mindenkorra** aláírandó **bélyegmentes** kötelezvényekre adjuk. Kölcsöneink tehát a váltó kölcsöknél annyiban előnyösebbek, hogy az adós bélyeg költséget takarít meg, továbbá, hogy nem kell kezesit 3 vagy 4 havonként megújuló aláírásokkal terhelni.

Kölcsönök adatainak:

1. A befizetett összeg $\frac{9}{10}$ részéig.
2. Egy vagy több elfogadható kezes jótállása mellett, még azon esetben is, ha azok nem szövetkezeti tagok.
3. Jelzálog kölcsönök ingatlanokra leendő bekekelezés mellett.
4. Biztosítékul elfogadható értékekre.

A kölcsön kérelmek a leggyorsabban elintéztetnek. A szövetkezetnek 3 évi fennállása után 2334 tagja van, kik heti 10.122 korona betéttel 839.311 koronát gyűjtöttek össze.

Kihelyezett kölcsöneink összege 1.288.595 koronára rug. Uj betéti könyvecskék a szövetkezet hivatalos helyiségében **Piacz-utca 6. sz.** (Dr. Kola-féle ház) válthatók, a hol is mindennemű felvilágosítások készséggel megadatnak.

Az igazgatóság nevében:

Dr. Kenézy Gyula,
elnök.

ifj. Schwarz Vilmos
ügyvezető igazgató.